

Om utanförskap, bland annat

Under julhelgen läste jag en nyutkommen bok av journalisten Olle Svenning "Lojaliteter". Den handlar om författarens far Eric, som var en välkänd politisk profil under flera decennier i Malmö med en lång rad viktiga kommunala och andra uppdrag. Han fanns med praktiskt taget överallt i samhället där man kunde påverka och tillhörde riksdagen i 14 år.

Eric Svenning, som växte upp i det gamla fattig-samhället, fick vara med och skapa välfärds-Sverige och se sina drömmar i stort sett förverkligas. Men efter sin pensionering upplevde han det obegripliga, hur hans drömsamhälle började knaka i fogarna medan han satt handlingsförlamad, inte fick vara med, var överflödig. Hans auktoritet fungerade inte längre.

Eric Svenning tog sitt liv vid 72 års ålder. På en efterlämnad lapp på skrivbordet hade han skrivit: "Jag förtjänar inte leva längre. Hela jag ruttnar inifrån". Han hade också strax innan sagt: "Jag syns ju inte längre. Jag är ingenting. Man skall försvinna när man blir gammal."

"Lojaliteter" väcker många tankar. Inte minst hur viktigt det är för en människa att ha en meningsfull uppgift, att finnas med i en gemenskap. För pensionären som levt ett aktivt och engagerat yrkesliv är det särskilt viktigt att i god tid förbereda sig för övergången till den icke yrkesverksamma delen av livet. Viktigt att inte ha arbetet som det enda allt överskuggande intresset

och att inte försumma sina vänkontakter.

Men problemet berör också i hög grad den som drabbas av sjukdom eller arbetslöshet. Även om arbetslösheten idag är tämligen utbredd och den som drabbas inte är ensam om sin situation så är den fortfarande stigmatiserande. Det är lätt att drabbas av en utanförkänsla och den plötsliga förlusten av arbetsgemenskapen kan leda till psykiska skador. Utredningar har visat att av dem som varit sjuka eller sysslolösa i mer än tre månader är det bara 30 procent som återvänder till arbetslivet.

Den strävan att upprätthålla arbetslinjen i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna som nu understryks i olika sammanhang är därför inte enbart ekonomiskt betingad utan också ett viktigt led i en strävan att förebygga bestående ohälsa.

Så till något helt annat som man säger i nyhetssändningarna. I en sändning i Dagens Eko får jag höra att riksrevisionsverket oförtröttligt fortsätter sin "kartläggning" av fusk inom bidragssystemet. Den här gången gällde det bostadsbidraget. Uppläsaren säger bl a att bidraget faktiskt har lett till att åtskilliga bidragstagare skaffat sig lägenheter som de annars inte skulle haft råd med. Man tar sig för pannan. Vad skulle bidragen annars syfta till?

Visst fuskas det i varje bidragssystem och visst skall det bekämpas. Men omfattningen kan man ju ifrågasätta. RRV:s metod tycks inte vara mer tillförlitlig än andra opinionsmätningar med stora felmarginaler.

Det går inte att frigöra sig från misstankar att s k fusk-utredningar i vissa fall syftar till eller används för att undergräva bidragssystemet. Vi väntar på en utredning som också beskriver bostadsbidragets positiva sidor, t ex att främja en dräglig bostadsstandard och motverka trångboddhet hos barnfamiljer.